

U 46/2024 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiettyjen maatalous- ja teollisuustuotteiden asetuksen (EU) N:o 952/2013 56 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisen tullitariffin tullien suspensiosta annetun asetuksen (EU) 2021/2278 muuttamisesta (*unionin autonomiset tullien suspendoinnit; maatalous- ja teollisuustuotteet*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission tekemä ehdotus neuvoston asetukseksi tiettyjen maatalous- ja teollisuustuotteiden asetuksen (EU) N:o 952/2013 56 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisen tullitariffin tullien suspensiosta annetun asetuksen (EU) 2021/2278 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 28.11.2024

Valtiovarainministeri Riikka Purra

Erityisasiantuntija Upi Talsi

EHDOTUS NEUVOSTON ASETUKSEKSI TIETTYJEN MAATALOUS- JA TEOLLI-SUUSTUOTTEIDEN ASETUKSEN (EU) N:O 952/2013 56 ARTIKLAN 2 KOHDAN C ALAKOHDASSA TARKOITETTUIJEN YHTEISEN TULLITARIFFIN TULLIEN SUS-PENSIOSTA ANNETUN ASETUKSEN (EU) 2021/2278 MUUTTAMISESTA**1 Tausta**

Euroopan komissio antoi 31.10.2024 ehdotuksen neuvoston asetukseksi tiettyjen maatalous- ja teollisuustuotteiden asetuksen (EU) N:o 952/2013 56 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisen tullitariffin tullien suspensiosta (keskeyttämisestä) annetun asetuksen (EU) 2021/2278 muuttamisesta (COM(2024) 502 final).

Ehdotus lähetetään perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti eduskunnalle kannanmuodostusta varten, koska kysymyksessä on Euroopan unionin toimivaltaan kuuluva asia, josta veroasiana muutoin säädettäisiin lailla perustuslain 81 §:n nojalla.

2 Ehdotuksen tavoite

Unionin tullisuspensiojärjestelmän tavoitteena on turvata jalostusteollisuudessa käytettävien unionin tullitariffin mukaan tullinalaisten raaka-aineiden saanti tullitta tai alennettuina tullein silloin, kun tuotanto unionissa on riittämätöntä tai olematonta. Asetus (EU) N:o 2021/2278 saatetaan ajan tasalle kuuden kuukauden välein unionin tuotannonalojen tarpeiden tyydyttämiseksi. Ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin 1.1.2025 alkaen.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Neuvoston asetuksella (EU) N:o 2021/2278 on suspendoitu osittain tai kokonaan eräät yhteisen tullitariffin tullit, jotta voidaan varmistaa tiettyjen sellaisten maatalous- ja teollisuustuotteiden riittävä ja jatkuva saatavuus, joita ei tuoteta riittävästi tai ollenkaan unionissa, ja välttää näitä tuotteita koskevat markkinahäiriöt.

Komissio on tullitaloustyöryhmän (The Economic Tariff Questions Group) avustamana tarkastellut 16.5.2024–11.7.2024 välisenä aikana kaikkia jäsenvaltioiden esittämiä pyyntöjä, jotka koskevat tullien suspendoimista. Tullitaloustyöryhmässä on edustajia jokaisesta EU:n jäsenvaltiosta sekä Turkista. Jäsenvaltiot puolestaan ovat kuulleet asianosaisia teollisuudenaloja, järjestöjä, kauppaa ja muita osallisia sidosryhmiä. Työryhmässä käsiteltiin hakemuksia 1.1.2025 voimaan tuleviksi autonomisiksi tullisuspensioiksi ja tariffikiintiöiksi. Tällä kierroksella oli jätetty 95 hakemusta uusiksi tullisuspensioiksi ja 41 muutosesitystä voimassa oleviin tullisuspensioihin.

Tarkastelun perusteella komissio katsoo, että on perusteltua suspendoida joidenkin sellaisten uusien tuotteiden tullit, joita ei tällä hetkellä luetella asetuksen liitteessä. Eräiden muiden tuotteiden osalta on tarpeen muuttaa tavaran kuvausta, luokittelua, käyttötarkoituksivaatimusta ja/tai pakolliselle uudelleentarkastelulle suunniteltua päivämäärää koskevia ehtoja. Liitteestä ehdotetaan poistettavaksi tuotteet, joiden tullisuspension jatkaminen ei ole enää unionin taloudellisten etujen mukaista.

Tällä kierroksella eniten keskustelua on herättänyt nimikkeiden 7601 20 30 ja 7601 20 40 muokkaamattomista alumiiniseoksista valmistetut laatat ja aihiot, joiden suspension komissio on itse nostanut toimenpiteen voimassaolon jatkamista koskevaan tarkasteluun, jotta saataisiin lisävauhtia tiettyihin vapaakauppaneuvotteluihin. Kyseisille nimikkeille on tällä hetkellä osittainen suspensio eli alennettu 4 prosentin tulli. Useat jäsenmaat olivat sitä mieltä, että kyseisten tavaroiden suspensio pitää säilyttää, kunnes vapaakauppaneuvottelut ovat saatu päätökseen. Puheenvuoroissa korostettiin sitä, että järjestelmän ensisijainen tavoite on turvata oman teollisuuden etu (kts. jakso 2). Komission lopullisen ehdotuksen nojalla kyseiset nimikkeet poistettaisiin suspensiolistalta, mutta niille myönnettäisiin 4 prosentin tullilla tariffikiintiö (573 000 tonnia/vuosi).

Komissio katsoo myös, että tiettyjen, akkujen tuotannossa käytettävien tuotteiden, joita ei tällä hetkellä luetella asetuksen (EU) 2021/2278 liitteessä, yhteisen tullitariffin tullit olisi osittain suspendoitava sisäänrakennettujen akkujen tuotannon edistämiseksi unionissa, koska kyseisten tuotteiden tuotanto unionissa on riittämätöntä täyttämään niitä käyttävien tuotannonalojen erityisvaatimuksia unionissa. Kyseisten suspensioiden pakollisen uudelleentarkastelun päivämäärän olisi oltava 31.12.2025, jotta kyseisessä uudelleentarkastelussa voidaan ottaa huomioon akkutuotannon lyhyen aikavälin kehitys unionissa.

Suomella ei ollut tällä kierroksella omia hakemuksia, eikä Suomi vastustanut muiden tekemiä hakemuksia.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Ehdotettava asetusta perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 31 artiklaan, jonka mukaan neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit. Tämä tarkoittaa myös tullien muuttamista ja suspendointia. Sen vuoksi neuvoston asetusta on tässä tapauksessa asianmukainen toimintatapa. Asetus hyväksyttäisiin neuvostossa määräenemmistöllä.

Ehdotus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Sen vuoksi toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta. Valtioneuvosto katsoo ehdotuksen olevan suhteellisuusperiaatteen mukainen, sillä toimenpiteet vastaavat tavoitteita, joilla pyritään yksinkertaistamaan ulkomaankaupan toimijoiden menettelyjä. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti asetuksessa ei ylitettäisi sitä, mikä on asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen. Toimenpiteet olisivat myös yksipuolisista tullisuspensioista ja autonomisista tariffikiintiöistä annetun komission tiedonannon (EUVL C 363, 13.12.2011, s. 6) mukaisia.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Komissio ei ole tehnyt ehdotuksesta vaikutusten arviointia, koska se katsoo, että yhteisen tullitariffin autonomisten tullien suspension piiriin kuuluvien tuotteiden luetteloon ehdotetuilla muutoksilla ei odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia.

Ehdotusluonnokseen liitetyn rahoituslaskelmyksen mukaan ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia menoihin, mutta sillä on rahoitusvaikutus tuloihin. Suspensioiden vuoksi tulleja jäisi kantamatta arvion mukaan yhteensä 28 624 290 euroa vuodessa. Kielteinen vaikutus talousarvion perinteisiin omiin varoihin olisi 21 468 218 euroa vuodessa (eli 75 prosenttia kokonaismäärästä). Jäsenvaltiot saavat pitää 25 prosenttia tulleista kantopalkkiona. Suomen osalta taloudelliset vaikutukset määrittäisivät sen mukaan, kuinka paljon kyseistä tavaraa tuodaan maahan.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Valtioneuvosto ei katso ehdotuksen olevan ristiriidassa Suomen perustuslain tai Suomea velvoittavien perus- ja ihmisoikeussopimusten kanssa.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Asian käsittely Euroopan unionin neuvostossa alkoi 15.11.2024. Tavoitteena olisi neuvostossa hyväksyminen joulukuussa 2024.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullin kanssa ja koordinoitu EU5 jaoston (tullitekniset kysymykset) kirjallisessa menettelyssä, joka päättyi 15.11.2024.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on hyväksyttävissä.